

Sygn. akt III Ca 779/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Barbara Braziewicz

Sędzia SO Anna Hajda (spr.)

SR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska

Protokolant Beata Michalak

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko J. S.

o alimenty

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt III RC 119/15

1. prostuje oczywistą omyłkę w punkcie 1 zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce słów: „Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie o sygnaturze akt III RC 103/09” wpisać słowa: „Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 5 marca 2010 r. sygn. akt III RC 103/09 zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 24 czerwca 2010 r. sygn. akt III Ca 404/10”;

2. oddala apelację.

SSR (del.) Maryla Majewska –Lewandowska SSO Barbara Braziewicz SSO Anna Hajda

UZASADNIENIE

Powódka M. S. domagała się podwyższenia alimentów zasądzonych od pozwanego J. S. do kwoty 861 zł. Uzasadniając żądanie podniosła, że dochody pozwanego wzrosły z kwoty 3866 zł netto miesięcznie w 2009r do kwoty 8.291,60 zł w 2014r. Nadto wskazała, że w związku z podjęciem nauki na studiach w systemie stacjonarnym wzrosły jej potrzeby. Jednocześnie podkreślała, że dynamika wzrostu dochodów pozwanego była wyższa niż matki powódki co uzasadniało wystąpienie z żądaniem podwyższenia alimentów.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa wskazując, że od lipca 2014r. jego dochody uległy znacznemu zmniejszeniu, a to z uwagi na przejście na emeryturę.

Wyrokiem z 4 lutego 2016r. Sąd Rejonowy w Zabrze zasądził od pozwanego na rzecz powódki alimenty w kwocie po 600 zł miesięcznie płatne z góry do rąk powódki do 10 – go dnia każdego miesiąca począwszy od 18 lutego 2015r. z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności którejkolwiek z rat, a to w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z 10 grudnia 2014r. w sprawie sygn. III RC 103/09. W pozostałym zakresie powództwo oddali oraz odstąpił od obciążania stron kosztami sądowymi. Wyrokowi w części zasądzonej alimenty nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Orzeczenie powyższe zapadło przy ustaleniu, że poprzednio wysokość alimentów na rzecz powódki została ustalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 24 czerwca 2010r. w sprawie sygn. III Ca 404/10.

Powódka miała wówczas 16 lat. Mieszkała z matką i 18 letnim bratem. Matka powódki była zatrudniona jako inspektor ds. członkowsko – mieszkaniowych w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej za wynagrodzeniem w wysokości 2.300 zł netto miesięcznie. Dodatkowo czasami otrzymywała premie.

Pozwany w dacie ostatniego orzekania w przedmiocie alimentów miał 42 lata. Pracował jako górnik w KWK (...). Osiągał średnie miesięczne wynagrodzenie (przy uwzględnieniu dodatków w postaci „barbórki” i czternastki) w wysokości 3.866 zł netto. Od 2006r. pozostawał w związku małżeńskim z E. D.. Żona pozwanego pracowała jako pielęgniarka uzyskując wynagrodzenie w kwocie 1.500 zł miesięcznie. Na utrzymanie mieszkania pozwany przeznaczał łącznie 760 zł miesięcznie, na dojazd do pracy – 500 zł, a na leki 200 zł miesięcznie. Zobowiązany posiadał samochód osobowy marki O. z 1994r. Dzieci pozwanego miały 8 lat i uczęszczały do II klasy szkoły podstawowej. Córka miała wadę kręgosłupa, co wiązało się z koniecznością rehabilitacji na basenie oraz konsultacji u specjalisty. Nadto dzieci pozwanego chorowały na alergię. Koszt zakupu leków antyalergicznym wynosił około 100 zł miesięcznie. Zobowiązany nie utrzymywał kontaktów z powódką i jej bratem. Widywał ich gdyż mieszkali w sąsiedniej klatce u dziadków macierzystych.

Powódka aktualnie ma 23 lata. Jest studentką finansów i rachunkowości (...) w K.. Nie osiąga dochodu.

Matka uprawnionej w dalszym ciągu pozostaje zatrudniona w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, obecnie na stanowisku administratora. W 2014r. jej średnie wynagrodzenie wyniosło 3.553,35 zł netto, a w 2015r. – 3.119 zł netto. Stałe miesięczne wydatki przedstawicielki ustawowej związane z opłatami wynoszą łącznie 1.227,53 zł.

Pozwany w lipcu 2014r. przeszedł na emeryturę. Po potrąceniu alimentów na córkę i syna pozostaje mu do dyspozycji 3.032 zł netto. Żona pozwanego obecnie nie pracuje. Pozwany z rodziną przeprowadził się do Ł., gdzie żona ma obiecaną pracę. Na opłaty przeznacza 976,16 zł. Dodatkowo na własną rehabilitację przeznacza 200 zł miesięcznie. Syn pozwanego z drugiego związku nosi aparat ortodontyczny, co wiąże się z koniecznością wizyt kontrolnych. Każda z wizyt to koszt 150 zł. Sąd ustalił także że dzieci pozwanego z drugiego małżeństwa są wcześniakami i wymagają płatnych konsultacji medycznych. Zobowiązany nie utrzymuje kontaktów z powódką.

Dokonując porównania stanu faktycznego istniejącego w dacie poprzedniego ustalania obowiązku alimentacyjnego oraz istniejącego aktualnie i kierując się art. 138 kro w zw. z art. 135 kro, Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że zaistniała nieznaczna zmiana okoliczności uzasadniająca zmianę orzeczenia o alimentach. Sąd wskazał, iż od ostatniego ustalenia wysokości zobowiązania alimentacyjnego upłynęło już ponad pięć i pół roku. W tym czasie powódka podjęła studia co doprowadziło do zwiększenia się usprawiedliwionych potrzeb. Jednocześnie Sąd zwrócił uwagę na wzrost wynagrodzenia matki uprawnionej do alimentów powódki oraz na okoliczność, że pozwany nie świadczy już pracy zarobkowej bowiem w lipcu 2014r. przeszedł na emeryturę. Jego dochody po potrąceniu alimentów na dzieci z pierwszego związku wynoszą 3.000 zł miesięcznie netto. Nadto obecnie żona pozwanego nie pracuje, a zatem istotnemu zmniejszeniu uległ dochód rodziny zobowiązanego. Uwzględniając wszystkie wskazane okoliczności Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że zmiana stosunków uzasadniała zasądzenie alimentów w wysokości wskazanej w zaskarżonym orzeczeniu. O kosztach sądowych Sąd orzekł po myśli art. 102 kpc. Rygor natychmiastowej wykonalności nadano na mocy art. 333 § 1 pkt 1 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła powódka. Zarzuciła sprzeczność ustaleń faktycznych z zebranych w sprawie materiałem dowodowym oraz błąd w interpretacji materiału dowodowego przez błędne przyjęcie, że pozwany nie jest w stanie sprostać finansowo opłacaniu alimentów w pierwotnie żądanej kwocie, tj. 861 zł miesięcznie, w sytuacji gdy alimenty w takiej wysokości są uzasadnione i odpowiadają zdolnościom zarobkowym pozwanego. Nadto zarzuciła obrazę art. 138 kro i art. 158 kro. W oparciu o tak podniesione zarzuty domagała się podwyższenia alimentów zasądzonych od pozwanego na rzecz powódki z kwoty po 564 zł miesięcznie do 861 zł miesięcznie płatnych do 10-go dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności. Ewentualnie wносиła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Wносиła również o zwolnienie jej od konieczności ponoszenia kosztów zastępstwa strony pozwanej.

W uzasadnieniu wywodziła, że Sąd błędnie ustalił możliwości zarobkowe pozwanego i niesłusznie uznał, że potrzeby powódki nie zostały w toku postępowania wykazane.

Sąd zważył co następuje:

Apelacja nie mogła odnieść skutku, ponieważ wyrok Sądu pierwszej instancji jest trafny. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia są prawidłowe i w pełni znajdują potwierdzenie w zgromadzonych dowodach. Zostały one poddane wnikliwej ocenie, zgodnej z wpływającymi z treści art. 233 kpc dyrektywami. Z tych to przyczyn Sąd Okręgowy podzielił je i przyjął za własne.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że w sentencji zaskarżonego orzeczenia Sąd Rejonowy błędnie wskazał, że poprzednia wysokość alimentów ustalona została wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 10 grudnia 2014r. w sprawie sygn. III RC 103/09. W rzeczywistości bowiem alimenty te zostały określone wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 5 marca 2010r. w sprawie sygn. III RC 103/09 zmienionym następnie wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z 24 czerwca 2010r. w sprawie sygn. III Ca 404/10. Dostrzegając tą oczywistą niedokładność Sąd Odwoławczy z urzędu sprostował zaskarżone orzeczenie w sposób wskazany w punkcie 1 sentencji, a to na mocy art. 350 § 1 kpc.

Odnosząc się w dalszej części do zarzutów apelacji należy podkreślić, że Sąd przy rozstrzyganiu sprawy o podwyższenie alimentów bierze pod uwagę usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego. Przy ocenie, które z potrzeb uprawnionego powinny być uznane za usprawiedliwione, należy z jednej strony brać pod uwagę możliwości zobowiązanego, z drugiej zaś zakres i rodzaj potrzeb uprawnionego.

W myśl art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Powołana w cytowanym przepisie zmiana stosunków odnosi się do zmiany usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Zmiana taka stanowi podstawę do korekty wysokości ciężącego na zobowiązanym obowiązku alimentacyjnego, prowadzącej do jego podwyższenia, obniżenia lub uchylenia.

Odnosząc powyższe rozważania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy, należy podkreślić, że w postępowaniu przed sądem obowiązuje zasada bezpośredniości. Oznacza to, iż Sąd czyni ustalenia faktyczne w oparciu o dowody zaferowane przez strony postępowania. W sprawach o roszczenia alimentacyjne szczególnego znaczenia nabiera dowód z przesłuchania stron, na podstawie którego Sąd ustala szczegółowo aktualną sytuację majątkową stron, a także sytuację życiową zarówno osoby zobowiązanej do łożenia alimentów, jak i osoby uprawnionej do ich otrzymania.

W niniejszej sprawie podkreślenia wymaga, że powódka była dwukrotnie wzywana przez Sąd Rejonowy do osobistego stawiennictwa celem przesłuchania i dwukrotnie nie stawiała się na rozprawę, wnosząc o dalsze prowadzenie sprawy bez jej udziału. Okoliczność, że powódka dobrowolnie zrezygnowała z możliwości złożenia zeznań skutkowało musiałoby konsekwencjami w sferze ustaleń faktycznych i w tym świetle nie sposób czynić Sądowi pierwszej instancji zarzutów, że poczynione przez niego ustalenia faktyczne nie są pełne, czy też że zostały poczynione sprzecznie z istniejącym stanem rzeczy. O ile bowiem, wobec stawiennictwa pozwanego, było możliwe pełne ustalenie okoliczności dotyczącej

jego sytuacji życiowej i majątkowej, możliwości podejmowania przez niego pracy czy wysokości wydatkowanych na utrzymanie kwot, o tyle takich ustaleń nie sposób poczynić odnośnie powódki. Owszem powódka załączyła do akt sprawy szereg dokumentów w postaci rachunków, które opłaca jej matka, jednakże z ich treści nie sposób wywnioskować, w jakiej części w tych wydatkach partycypuje powódka, czy jej brat. Uprawniona nie przedłożyła na powyższe okoliczności żadnych dowodów wskutek czego, wobec jej dobrowolnej rezygnacji z przesłuchania w charakterze strony, poczynienie pełnych ustaleń w tym zakresie nie było możliwe.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz uwzględniając fakt, że sytuacja majątkowa pozwanego uległa pogorszeniu, słusznie Sąd Rejonowy uznał, że okoliczności sprawy pozwalają na zwiększenie obowiązku alimentacyjnego pozwanego w zakresie wskazanym w zaskarżonym wyroku. Zwrócić należy bowiem uwagę, że zobowiązany w chwili obecnej już nie pracuje. Pobiera świadczenie emerytalne. Po potrąceniu alimentów na powódkę pozostaje mu do dyspozycji kwota 3.032 zł netto miesięcznie. Kwota ta stanowi dochód czteroosobowej rodziny, gdyż małżonka pozwanego obecnie pozostaje bez pracy. Przeliczając tą kwotę na ilość członków rodziny pozwanego otrzymujemy kwotę 758 zł. Równocześnie matka uprawnionej otrzymuje obecnie wynagrodzenie w kwocie 3.119 zł netto, co w przeliczeniu na osobę daje około 1.040 zł (przy założeniu, że brat powódki pozostaje w dalszym ciągu na utrzymaniu matki). Porównując zatem sytuację finansową obu rodzin stwierdzić należało, że brak było podstaw do obciążania pozwanego obowiązkiem alimentacyjnym w wyższym zakresie niż to uczynił Sąd Rejonowy.

W konsekwencji w oparciu o przedstawione powyżej rozważania Sąd Odwoławczy doszedł do przekonania, że Sąd Rejonowy ustalił obowiązek alimentacyjny pozwanego na właściwym poziomie, odpowiadającym możliwościom majątkowym zobowiązanego.

Podzielając zatem motywy, leżące u podstaw zaskarżonego orzeczenia, Sąd Okręgowy oddalił apelację jako nieznajdującą usprawiedliwionych podstaw prawnych (art. 385 kpc).

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Barbara Braziewicz SSO Anna Hajda